జిఘ్రున...

తల్లావజ్ఝల పతంజలి శాస్త్రి

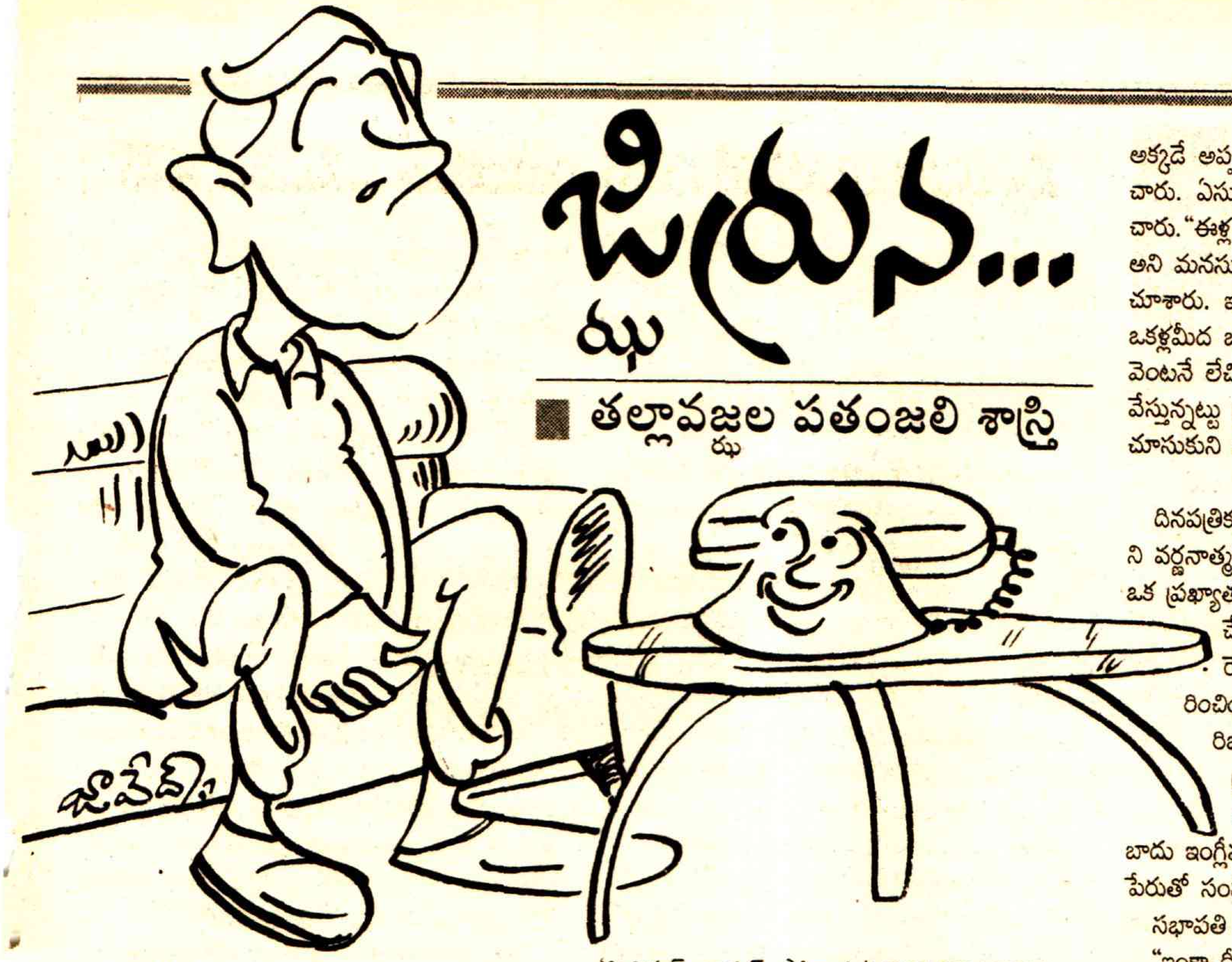

(గత వారం తరువాయి)

"సంతోషం దేనికి అధ్యక్షా, రాష్ట్రాన్ని అప్పులపాలు జేసినందుకా లేకపోతే అధికార పార్టీ కాంట్రాక్టర్లు బాగుపడతారనా?"

నిజానికి మనసులో పెద్దిరాజుగారికి సంతోషంగానే ఉంది. మార్క్సిస్టు దాయాది పరాభవంచూసి మావో గార్ని కావిలించుకున్నంత మురిసిపోయారాయన. ముఖ్యమంత్రిగారు మరో రెండునిముషాలు అభివృద్ధికీ డబ్బుకీ సంబంధం లేదని సభాపతికి విన్నవించి కూచున్నారు. సభాపతి పెద్దిరాజుగార్ని అడిగారు.

"పెద్దిరాజుగారూ, మీరేనా క్లుప్తంగా రెండు మాటల్లో సలహా చెప్పండి."

"అధ్యక్షా, మాకు మార్క్సిస్టు లెనినిస్టు మావోయిస్టు పంథాలో బేధాభిప్రాయాలున్నా పెద్దలు రాగవ రెడ్డిగారికి జరిగిన అవమానం ప్రగతిశీల, లెనినిస్టు, మావోయిస్టు, అంతర్జాతీయ సెక్యులర్ వాదులందరి అవమానంగా నేను భావిస్తున్నాను. ఈ సమస్య సంకీర్ణ ప్రభుత్వాల కుళ్లుకి సంబంధించిన సమస్య అని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రపంచ బేంకుకి రాష్ట్రాన్ని తాకట్టు పెట్టిన సందర్భంలో..."

ఆర్థికమంత్రిగారు చటుక్కున అడ్డుకున్నారు. ప్రపంచ బేంకుకీ ఈ సమస్యకీ సంబంధంలేని కారణంగా పెద్ది రాజుగారి మాటల్ని రికార్డుల నుంచి తొలగించాలని కోరేరు. సభాపతిగారు అంగీకరించి పెద్దిరాజు గారికి కొనసాగించమని అనుమతించి సభలో సీనియర్ సభ్యురాలు ఏసురత్నంగార్ని తన స్థానంలో కూచోపెట్టి తాత్కాలికంగా నిష్క్రమించారు.

"అధ్యక్షా, ఇది మనందరి సమస్య. కానీ ముఖ్యంగా మార్క్సిస్టు ప్రగతిశీల పార్టీల సమస్యగా నేను భావిస్తున్నాను. అందుచేత అధ్యక్షా ముల్లుని ముల్లుతోనే తియ్యాలి. ఈ సభలో ఇకముందు ఇటువంటి పెట్టుబడిదారుల దాడి జరక్కుండా మనం చెయ్యాలంటే ఒకటే మార్గం ఉంది. అధ్యక్షా, మీ ముందు మా మార్క్సిస్టు పార్టీల సభ్యులు నుంచుని గౌరవంగా మీ స్థాయికి భంగంలేకండగా బి.జె.పి.వారి 'మినిమమ్ కామన్ ప్రోగ్రాం' (MINIMUM COMMON PROGRAM)కాపీని ముందుపెట్టుకుని దాని మీద ఒకసారి చీదడం భావ్యంగా ఉంటదని అనుకుంటున్నాను, అధ్యక్షా..."

కాంగ్రెస్ సభ్యులందరూ బల్లలు చరిచి తమ ఐక్యతను ప్రదర్శించారు. బి.జె.పి. సభ్యులు, తెలుగు దేశంసభ్యులు షేమ్‌షేమ్ అని అరిచారు. ముఖ్యమంత్రి గారు కోపంగా సభనుంచి వెళ్లిపోయారు. ఏసురత్నం గారు తల పట్టుకుని కూచుండిపోయారు. కాంగ్రెస్ సభ్యులూ తెలుగుదేశం సభ్యులూ తిట్టుకున్నారు. ప్రగతిశీల, ప్రజాస్వామిక, అభివృద్ధి కాముకులూ, ఇతరులూ ఎక్కువగా అరవడం వల్ల అలిసిపోయారు. బి.జె.పి. వారి ముఖాలు మండుటెండలో టొమాటో పళ్లలా అయిపోయాయి. ఈ అదను చూసుకుని మార్క్సిస్టు పార్టీ సభ్యులు 'సెక్యులర్ ప్రజాస్వామ్యం వర్ధిల్లాలి' అనే నినాదంతో, కుడిచేత్తో ముక్కుపట్టుకుని స్పీకరు పోడియం దగ్గిరికి వెళ్లి నుంచున్నారు. పెద్దిరాజుగారు ఒక చేత్తో కామన్ మినిమమ్ ప్రోగ్రాం కాపీని ముందుకు చాపి స్పీకరు వేపు చూశారు. చటుక్కున సభాపతిగారు కొంగుదోపుకున్నారు. ("ఈళ్ల జిమ్మడిపోను, పడిశం ఎక్కువై గుళ్లకమ్మలో దూకి చచ్చినా బాగుండు దేవా.")

"దయచేసి ఆగండి"అని పెద్దగా అరిచారామె. దాంతో అసంకల్పితంగా ముక్కులమీద చేతులు తీసేశారు.

హైదరాబాదు ఇంగ్లీషు దినపత్రిక "ఆధునికోత్తర జలుబు" అనే పేరుతో సంపాదకీయం రాసింది

వెంటనే ఆమె "మార్షల్స్"అని మళ్లీ అరిచింది. పరిస్థితి అప్పటికే అర్థంకావడం వల్ల మార్షల్సు మార్క్సిస్టుల మీదికి లంఘించడం, ఒక చేత్తో నడుం, మరో చేత్తో ముక్కూ గట్టిగా పట్టుకుని బయటికి ఈడుచుకుపోవడం నిముషంలో జరిగిపోయాయి.

కాంగ్రెస్ సభ్యులందరూ మళ్లీ పెద్దగా అరిచి ప్రతిఘటించారు. సుబ్బారెడ్డిగారు సభాపతి ముందుకు దూసుకొచ్చి ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఇలాగే ముక్కుమూస్తే అక్కడే అప్పుడే ఆత్మహత్య చేసుకుంటానని ప్రకటించారు. ఏసురత్నంగారు తన నిస్సహాయ స్థితిని గుర్తించారు. "ఈళ్ల దివసం జెయ్య, ఇది సబా చేపలబజారా?" అని మనసులో అనుకుని అల్లకల్లోలంగా ఉన్న సభని చూశారు. ఇంకాసేపు ఇలాగే కొనసాగితే- సభ్యులు ఒకళ్లమీద ఒకళ్లు చీదుకుంటారని భయపడిందామె. వెంటనే లేచి నుంచుని సభని నిరవధికంగా వాయిదా వేస్తున్నట్టు ప్రకటించి, మరొకసారి కొంగు జాగ్రత్తగా చూసుకుని తన సీటువేపు నడిచారామె.

** ** **

దినపత్రికలు, టీ.వీ.లు శాసనసభలో జరిగిన గొడవని వర్ణనాత్మకంగా కార్టూన్లతో సహా ప్రచారం చేశాయి. ఒక ప్రఖ్యాత దినపత్రిక "ప్రజాస్వామ్యానికి జలుబు చేసింది" అనే పతాక శీర్షిక కింద రాఘవ రెడ్డిగారి తడి ఉత్తరీయాన్ని రంగుల్లో ప్రచురించింది. మరో పత్రిక "శ్లేష్మంలో పడ్డ సెక్యులరిజం" అంటూ పార్థసారథి ముక్కు భాగాన్ని ప్రచురించింది. "చీదేసిన అసెంబ్లీ" అంటూ మరో దినపత్రిక కార్టూన్ వేసింది. హైదరాబాదు ఇంగ్లీషు దినపత్రిక "ఆధునికోత్తర జలుబు" అనే పేరుతో సంపాదకీయం రాసింది.

సభాపతి రాజుగారు కళ్లు తెరిచి అన్నారు:

"ఇంకా దీన్ని పొడిగించడం మంచిదిగాదని మీ అందరికీ తెలుసు. రాత్రి మీరందరూ ఏదో ఒక పరిష్కారం గురించి ఆలోచించే ఉంటారు. దయచేసి పరిష్కారం దృష్టిలో పెట్టుకు మాట్లాడండి. పెద్దిరాజుగారూ మీరు చెప్పండి."

సభనుంచి ముక్కులు పిండుతూ బయటికి గెంటటాన్ని ప్రతిఘటిస్తూ రాత్రిజరిగిన విషయాన్ని మీకు చెప్తాను. ఒకటి మేం నిర్ణయం తీసుకోడం అనేది ఢిల్లీనుంచి ఏ మాటారానిదే ఏవీ చెప్పలేం. అదట్లా ఉంచండి. రాత్రి నేను యేచూరి సీతారాం గారికి ఫోన్ చేశాను."

"ఏవన్నారు?"

"ఆయన లేరండి. ఉంటే మన తెలుగువాడిగా సలహా చెప్పి ఉండేవారు. కానీ ఆయన డార్జిలింగ్ వెళ్లేరట. వారం వరకూ తిరిగిరారు."

"అరే. అంటే జ్యోతిబసుగారి దగ్గిరికి వెళ్లేరా?"

"... ల్లేదండి. సీతారాంగారు 'హృదయం, ప్రేమ' అనే పేరుతో ఇంగ్లీషులో కవిత్వం పుస్తకం రాస్తున్నారండి. ఆ పనిలో ఉండిపోయారు."

"పోనీలెండి. అందులో తప్పేవుంది?"

"అవుననుకోండి. పెద్దలు హరికిషన్ సింగ్‌గారు కూడా దొరకలేదండి. ఆఫీసు సెక్రటరీగారు మాట్లాడేరు. నాకేం అర్థం కావడం లేదు."

"అదేంటి సార్, ఆయన కొన్ని విషయాలు స్పష్టంగానే చెప్తారు గదా."

"ఇది స్పష్టత, నిబద్ధత గురించి కాదండి. ఇటీవల కొంతకాలం నుంచీ బెంగతో ఉన్నారటండి. అయిదో ఫ్రంటు ఏర్పాటు చెయ్యమని అడుగుతున్నా రండి."

"అదేవిటి సార్?"

"ఏం చెప్పమంటారు. మాలాంటి వాళ్లు కనిపిస్తే కళ్లనీళ్లుపెట్టుకుని "చారిత్రక తప్పిదం" "చారిత్రక తప్పిదం" అని గొణుక్కుంటున్నా రంటండి."

"అయ్యో పాపం. అలాగని వారు పాపం విశ్రాంతి కూడా తీసుకోరు మరి."

"ఏదైనా, మా పార్టీ మిత్రుల అభిప్రాయం ప్రకారం ప్రగతిశీల, సెక్యులర్, విప్లవ, ప్రజాస్వామిక, సామ్రాజ్య వాద వ్యతిరేకులందరూ సెక్రటేరియట్ నుంచి రవీంద్ర

భారతి మీదుగా అసెంబ్లీ ముందు వరకూ ఊరేగింపుగా రావాలంటున్నారు."

"అయ్యా, ఈ ఊరేగింపులు దేనికి చెప్పండి."

"అంటే, ఊరేగింపు ఒక్కటే కాదండి. అక్కడి నుంచి మన సభా భవనం దాకా అందరూ చీదుకుంటూ నడవాలని అనుకుంటున్నారు."

రాజుగారు ఉలిక్కిపడ్డారు. ఆయనకి కొంచెం కోపం కూడా వచ్చింది.

"చూడండి. ఇదికాదు నాక్కావలసింది."ఆయన మరో మాట మాట్లాడేలోపల పి.ఏ.గారు లోపలికి వచ్చి వినయంగా ఒంగుని ఆయన చేతిలో ఒక కవరు పెట్టేరు. దాన్ని అటూఇటూ చూసి అన్నారు.

"ఆంధ్రప్రదేశ్ దళిత, బహుజన సమాఖ్య నల్లకుంట ఆఫీసు నుంచి". జాగ్రత్తగా కవరు చింపి లోపలి అరఠావు కాయితాన్ని బయటికి తీసి కళ్లజోడు సవరించుకుని చదవడం మొదలెట్టేరు. ఉత్తరం పూర్తిగా చదివేసరికి ఆయన ముఖం ఎర్రబడింది. తమాయించుకుని ఉత్తరాన్ని మరోసారి చూసి అన్నారాయన.

"రెండు పేరాలు చదువుతాను వినండి..కనుక మనువాదుల మతతత్త్వం, బ్రాహ్మణవాదం సహించే స్థితి దాటిపోయిందనీ, మైనారిటీలు, బహుజనులు, దళితులు, దళితులలో ఏబిసిడి వర్గాలవారూ బిజెపి ఆరెస్సెస్ కుట్రలను గమనిస్తున్నారు.అగ్రవర్ణ అహంకారం అంతం అయేరోజు వస్తోంది.దీన్ని గమనించమని కోరుతున్నాం. రాఘవరెడ్డిగారితో CPI, CPIMLవారి ఆరు వర్గాలతో మాకు భేదాభిప్రాయాలున్నా ఆ అవమానం అంబేద్కరిజానికి జరిగిన అవమానంగా భావించి వారిని సమర్థిస్తున్నాం. సూర్పణఖ ముక్కుకోసినప్పుడూ, ఏకలవ్యుడి వేలు కోసినప్పుడూ మేం పల్లెత్తుమాట అనలేదు. కానీ ఇక సహించేది లేదు. రేపు మధ్యాహ్నం బషీర్‌బాగ్ సెంటర్నుంచీ మైనారిటీలు, బహుజనులు అందరం కలిసి రబ్బరుతో చేసిన హిందూత్వ ముక్కుని ముక్కలుగా కోసుకుంటూ అసెంబ్లీ వరకూ ఊరేగింపుగా రావాలని నిర్ణయించుకున్నాం. అక్కడ ఆ బ్రాహ్మణవాద ముక్కు ముక్కల్ని కుప్పగా పోసి తగలబెడతాం. జై భీమ్."

"శ్రీ రాముణ్ని ఇట్లా అవమానించడం వేదాలకీ, మన హిందూ దేశానికీ అవమానం. దీన్ని సభాపతిగా మీరు ఆపాలి. లేదా విశ్వహిందూ పరిషత్ వారే స్వయంగా కలగజేసుకుంటారు."

"చాల్లే ఊరుకోండి. అసలీ గొడవంతా మీ వల్లే వచ్చింది. అందరూ ఆవేశంతో మాట్లాడ్డవే. ఏసురత్నంగారు చెప్పినట్టు ఇదే టస్సూర్ జలజగారికి జరిగుంటే ఏవవుతుందో ఊహించారా?"

"మహిళాలోకం విరుచుకుపడుతుంది."

అన్నాడు CPI సభ్యుడు.

"అదయితే నయవే. షబానా ఆజ్మీ, జయప్రద, మార్గరేట్ ఆల్వా,వీలయితే అరుంధతీరాయ్ శాసనసభ ముందు కూచుంటారు. పరిస్థితి ఆలోచించండి. రేణుకాచౌదరిగారు ఊళ్లోనే ఉన్నారు. మీకేం తెలీడంలేదు.మీరు సహకరించకపోతే సభ ఎలా నడపాలో మీరేచెప్పండి. ఆత్మాహుతిదళం వాళ్లొచ్చి బ్లేళ్లతో ముక్కులు కోసుకుంటారని రాత్రినుంచీ భయంగాఉంది. పెద్దిరాజుగారూ మీరు మాత్రం ఏటండీ, పాపం పెద్దావిడ.ఏసురత్నంగారు భయపడిపోయి రాత్రంతా బైబిలు చదువుకుంటూ కంటిమీద కునుకులేదంట.చీమచిటుక్కుమంటే చీదినట్టు ఇనిపించిందంటండి. ఏబ్బే."

అంతా విని మజ్లిస్ సభ్యుడు అన్నాడు.

"సార్. WE AGREE WITH YOU. కానీ ఇది మైనారిటీ వారికి కూడా జరిగిన అవమానం సార్. BUT WE WILL COOPERATE WITH YOU. సార్ ఒక్క సలహా. ఇంకనుండీ ఋఖార్ ఉంటే ఎవరూ సెషన్లకి రాకూడదని రూలింగ్ ఇవ్వండి సార్."

ఇండిపెండెంట్ సభ్యుడు రామ్మూర్తినాయుడు మరో సలహా జోడించాడు.

"అలాక్కాదు సార్. ప్రతి సీటుకీ మెత్తగా ఉండే పెద్ద ఖద్దరు గుడ్డ ఏర్పాటుచెయ్యండి సార్. ప్రతిరోజూ కొత్త గుడ్డ ఇస్తే మన చేనేత కార్మికుల ఆత్మహత్యలు కూడా తగ్గుతాయి."

సూత్రప్రాయంగా ఈ సూచన అందరూ అంగీకరించారు.రెండోసారి అందరికీ టీలు అందేయి. సభాపతి రాజుగారు సాభిప్రాయంగా సుబ్బారెడ్డిగారి వేపు చూశారు. రెడ్డిగారు ఇబ్బందిగా కదిలి టీ చప్పరించి అన్నారు:

"మా సహకారం ఎప్పటిలాగే మీకు పూర్తిగా ఉంటుంది. సాయంకాలం గాంధీభవన్‌లో సమావేశం జరుగుతుంది. రాత్రి ఢిల్లీ అధిష్ఠానవర్గంతో మాట్లాడేను. సాయంకాలం విమానంలో ఉత్తరం వస్తుంది. మా తెలంగాణా నాయకులు వీరారెడ్డిగారు కూడా ఈ విషయంలో సహకరిస్తున్నారు. కానీ ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ చర్యను ఖండించకపోవడం తీవ్రంగా పరిగణిస్తున్నాం."

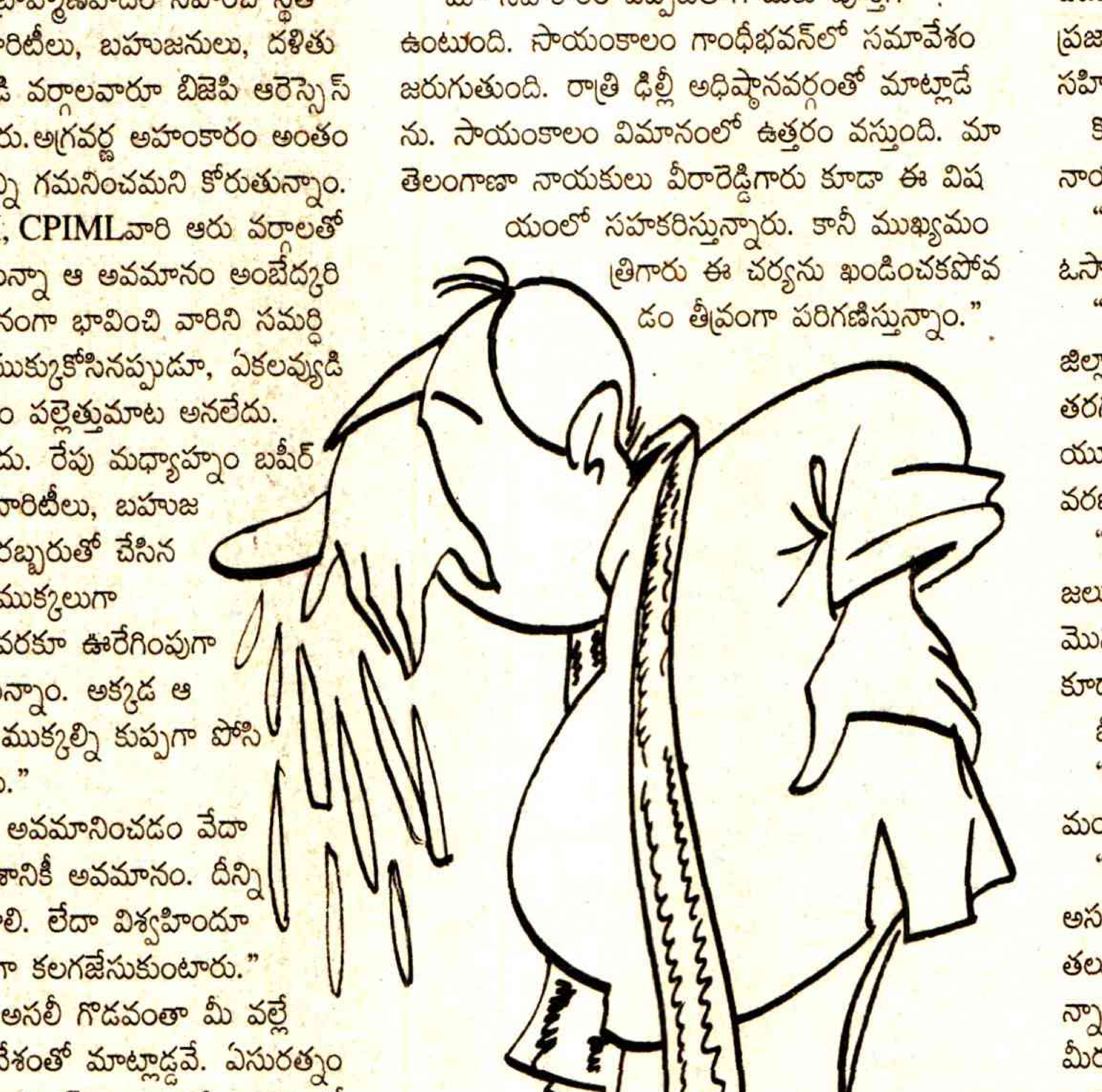

ఆయన మాటలకు అడ్డువస్తూ ఫోన్ మోగింది. స్పీకరుగారు గొంతు సవరించుకుని గంభీరంగా హలో అన్నారు. ఒక క్షణం తటపటాయించి, "సరే, ఇవ్వండి" అన్నారాయన. "హలో, నమస్కారం, ఆయ్. నిజానికి పార్టీ నాయకులతో ఆ విషయమే చర్చిస్తున్నాం." దరిదాపు పది నిముషాలు రాజుగారు వింటూ ఉండిపోయారు. ఆయన ముఖం ఎరుపు నుంచీ తెలుపూ, తెలుపు నుంచీ బూడిదరంగుగూ మారుతూ వస్తోంది. ఫోను పెట్టేసి తల రెండుచేతులతో పట్టుకుని పార్థసారథి వేపు చూసి కళ్లు మూసుకున్నారాయన. పేపరు వెయిటుతో కసిదీరా పార్థసారథి ముక్కు చితక్కొట్టేయాలనిపించింది. కొల్లేరుని అందరూ ఆక్రమించి కూచున్నారుగానీ లేకపోతే ఉంగుటూరు వెళ్లి చేపలు పట్టుకోవడం నయవనిపించింది రాజుగారికి. కొన్ని క్షణాల తరవాత ఆయనే అన్నారు.

కొల్లేరుని అందరూ ఆక్రమించి కూచున్నారుగానీ లేకపోతే ఉంగుటూరు వెళ్లి చేపలు పట్టుకోవడం నయవనిపించింది రాజుగారికి

"పౌరహక్కుల సంఘం వాళ్లు, పౌరహక్కులకీ, ఆఫ్రికాకీ, అమెరికన్ నల్లజాతి వాళ్లకీ, కుహనా ప్రజాస్వామ్య సెక్యులర్ వాదులకీ ఈ గొడవకీ సంబంధం ఏవిటి చెప్పండి. ఫ్వ్ ఏవీ లాభం లేదండి. UNOనీ, పార్లమెంటునీ, శాసనసభనీ, పోలీసు వ్యవస్థనీ, కుహనా ప్రజాస్వామ్యాన్నీ ఒప్పుకోరంటండి. ఎన్‌కౌంటర్లకి దీనికీ తేడా ఏవి టంటున్నారు."

సభాపతి రాజుగారు ఆగి కనుబొమలు ముడిచి ఒక వింత స్వరంతో కొంచెంగా మొహమాటపడుతూ అడిగేరు.

"అంటే రాజకీయాల్లోబడి మనకి పుస్తకాలు చదుంకునే సమయం ఉండదనుకోండి. కానీ "మౌలిక ప్రజాస్వామ్య వైవిధ్య సైద్ధాంతిక వర్గ రహిత సామాజిక సహిష్ణుత" అంటే అర్థం ఏవిటంటారు?"

కొన్ని క్షణాల నిశ్శబ్దం తరవాత ఇండిపెండెంటు నాయకుడుగారన్నారు.

"అది మనిషి పేరు మాత్రం కాదు. పోనీండి. ఒకసారి వరవరరావుగార్ని సంప్రదించమంటారా?"

"ఆయనెక్కడున్నాడండీ బాబూ. ఎక్కడో శ్రీకాకుళం జిల్లాలో యువతరం కవులకి విప్లవ కవిత్వ శిక్షణా తరగతులు నిర్వహిస్తున్నారట. ఇంటోనూ ఉండడు, యూజీలోనూ ఉండడు." అంటూ అంత గంభీర వాతావరణంలో కూడా నవ్వొచ్చింది రాజుగారికి.

"బాలగోపాలం గారికి నాలుగు రోజుల్నించీ తీవ్రంగా జలుబు చేసి మంచం దిగడం లేదంటండి. అలాగే మొన్న గ్లోబలైజేషన్ మీద ఉపన్యాసం చెప్పి దగ్గు కూడా తెచ్చుకున్నాడు. ఇయన్నీ ఫోన్లో చెప్పినవే."

బి.జె.పి పక్ష నాయకుడు ఉత్సాహంగా అన్నాడు.

"మన దేశీయ ఆయుర్వేదంలో దగ్గుకి అద్భుతమైన మందు ఉంది. రెండు చెంచాలు వారిచేత నాకిస్తే..."

"ఊరుకోండింక. తెలిసీతెలీకుండా మాట్లాడతారేటండీ. అసలు మిమ్మల్నీ ఆ గోపాలంగార్నీ ఓ గదిలో పెట్టి తలుపేస్తే ఏవవుతుందో మీకే తెలుస్తుంది. ఇలా అంటున్నానని పార్టీవరంగా మాట్లాడుతున్నాననుకోకండి. మీరు తెల్లప్రోలు స్కూల్లో స్కూలుఫైనలు తప్పేరు. ఆయనగారి గొడవ మీకు తెలవదు మరి."

పెద్దిరాజుగారన్నారు.

"పోనీలెండి. విషయం ఏవంటారు?"

"అసలదే చెబుదావనుకుంటున్నాను.పులిమీద పుట్రలాగ ఇప్పుడు ఆ గద్దరు దీని మీద పాటలు రాసి ఎల్లుండి మధ్యాహ్నం నుంచీ పబ్లిక్ గార్డెన్సులో పాడతాడంటండి."

"అలాగా. అతని పాట విని చాలాకాలం అయింది."

"ఆ! ఆయ. మీకలాగే ఉంటుంది మరి. ఇప్పుడాయనగారు గజ్జులు కట్టుకుని పాటా డేన్సూ మొదలెడితే ఏవవుతుందో తెలుసా? జనాన్ని ఆపడానికి ఆర్మీని దింపుకోవాలి. ఓ పక్క చీదుకుంటూ ఒచ్చే ఊరేగింపూ, ముక్కులు కోసుకుంటూ అదో గుంపు, పక్కనే ఈనగారి పాట, అసెంబ్లీలో మీలాటి పెద్దలు చీదడం. ఏటండీ ఇది దరిద్రం గాకపోతే? ఛీఛీ. ఇంకా నయం. దేవుడి మీద ఒట్టేసి చెబుతున్నాను సుబ్బారెడ్డిగారూ, నిజంగా

చచ్చి పార్థసారథిగారి కడుపున పుడతాను. ఆ జలజగారి కొంగులో..."

"షటప్పుండి సార్. జలజగారి కొంగులో చీడలని ప్రేమాణం చేస్తున్లాను సార్" వీలయినంత బాధగా అన్నాడు పార్థసారథి.

"అదొక్కటే తక్కువ. రాజ్యాంగాన్ని తిరగరాయించడానికి తయారైనవారు ఇది మాత్రం ఎందుకు చెయ్యరు?" అన్నాడు CPI వారు. టేబిలు మీద ఒక్క చరుపు చరిచారు రాజుగారు.

"దయచేసి ఇక్కడ కూడా దెబ్బలాడుకోకండి. బయట ప్రెస్సు వాళ్లున్నారు. అసలే వాళ్లకి ఇదంతా పండక్కింద ఉంది."

స్పీకరుఛాంబర్‌లో మరోగంట సమావేశం జరిగింది. CPI, కాంగ్రెస్, CPIM మొదలైన వారంతా ఒక్క విషయం స్పష్టంచేశారు. ఇది క్షమాపణలతో తేలిపోయే వ్యవహారం కాదు. ప్రతిపక్షాలన్నీ రాత్రి ఒక నిర్ణయానికి వస్తాయి. పెద్ద ప్రతిపక్షం కనక మిగతా అందరూ కాంగ్రెస్ వారి నిర్ణయానికి కట్టుబడిఉంటారు. అందరూ బయటికి వచ్చి ప్రెస్సు వాళ్లని తప్పించుకుని ఎవరి కార్లలో వారు వెళ్లిపోయారు.

** ** **

మధ్యాహ్నం మూడవుతుండగా సుబ్బారెడ్డిగారి ఫోన్ మోగింది. ఢిల్లీ నుంచి పార్టీ అధ్యక్షురాలి పి.ఏ. ఆయన పదినిముషాలు మాట్లాడేడు. సీల్డు కవరు తీసుకుని విమానంలో మనిషి బయల్దేరేడు. ఫోన్లో ముందుగా తెలియచేస్తే ఉపయోగంగా ఉంటుందని రెడ్డిగారికి వివరించడం అయింది. ఫోనుపెట్టేసి రెడ్డిగారు ఉత్సాహంగా ఒళ్లు విరుచుకున్నారు. రాఘవరెడ్డిగారికి స్వయంగా ఫోన్‌చేశారాయన. కాంగ్రెస్ వారి నిర్ణయం సముచితంగా ఉన్నదని అంగీకరించారు రెడ్డిగారు.

సుబ్బారెడ్డిగారి ఆంతరంగికులూ ఇతరులూ
ఆశగా, ఈర్ష్యగా, ద్వేషంతో ఆయన ముక్కువేపు
చూశారు. ఒక క్షణం రుమాలు తొలగించి,
తెల్లటి ముఖంలో నలిగిపోయిన టొమాటోలా
ఉన్న ఆయన ముక్కుని రెడ్డిగారు అందరికీ
చూసే అవకాశం కల్పించారు

"కానీ ఒక్క విషయం. ప్రతిపక్షాల నుంచి ఎవరో సీనియర్ నాయకుడికి మాత్రం ఈ అవకాశంఉంటుంది. మహిళా సభ్యురాళ్లందరి పక్షానా ఒకరుంటారు. మీరు ఏసురత్నంగారికి తెలియచెయ్యండి. నేను స్పీకరుగారితో మాట్లాడతాను" అన్నారు సుబ్బారెడ్డిగారు. సిగరెట్ వెలిగించి ఆంతరంగికులందరికీ ఫోన్లు చేసి వెంటనే ఇంటికి రమ్మని తెలియచేశారాయన. ఇంకొక్క ఫోను చెయ్యక తప్పదు. సుబ్బారెడ్డిగారికి చేతులు రావడం లేదు. కానీ తప్పదు. ఇంక ఎవరిచేత చేయించినా సూరారెడ్డిగారు రాత్రి విమానంలో ఢిల్లీ వెళ్లిపోతారు. పెదరెడ్డిగార్ని అదుపుచెయ్యడానికి సుబ్బారెడ్డిగారు పదేళ్ల శ్రమపడి విరమించుకున్నారు. అనంతపురం జిల్లాలో ఓడిపోయినా ఢిల్లీలో పట్టు సంపాదించి తనని ఏడిపించుకు తిన్నాడు. సూరారెడ్డిగార్ని తలుచుకోగానే సుబ్బారెడ్డిగారికి షాక్ తగిలినట్టయింది. ఈ గొడవలో మర్చేపోయాడాయన. మూడ్రోజుల్నించీ తీవ్రంగా జలుబుచేసి పెదరెడ్డిగారు సమావేశానికి రావడంలేదు. అంటే దీని అర్థం ఒకటే. రేపు జరగబోయే గౌరవం సూరారెడ్డిగారికే దక్కుతుంది. అసలీ వ్యవహారం అంతా ఢిల్లీకి తనకంటే ముందే ఆయన చేరవేసిఉంటాడు. వెంటనే మరో విద్యుదాఘాతానికి గురయ్యారాయన. ఆలోచించినకొద్దీ ఆయనకి రెడ్డిగారి కుట్ర అర్థం అయిపోయింది. వెంటనే ఆచార్లుగారికి ఫోన్‌చేశారు సుబ్బారెడ్డిగారు. పెదరెడ్డిగారి వర్గంలో ఆచార్లు సూక్ష్మరూపంలో తిరుగుతూ ఎప్పటికప్పుడు ఆయన ఎత్తులు ఇటువేపు చేరవేస్తూంటాడు.

"హలో నమస్తే అన్నా. నేనే మీకు చేద్దామనుకుంటున్నా. సరే. ఢిల్లీ నుంచి ఫోను వచ్చిందా?"

"వచ్చింది. అక్కడ ఎలా ఉంది?"

"పెద్దాయనకి ఉదయమే తెలిసిపోయింది. బిగుసుకుపోయాడు. అసలు సంగతి అదిగాదన్నా. ఢిల్లీ నుంచి ఫోను రాగానే ఉదయం నుంచీ కషాయాలూ, బిళ్లలూ మింగుతున్నాడు. రాత్రి అనంతపురం పోదామని చూస్తున్నాడు."

"దేనికయ్యా?"

"దేనికేంది? జలుబు తగ్గడానికీ, మీ జలుబు కుదరడానికీ. అర్థంగాలే?"

"ఛ. ఎంత గబ్బు మనిషయ్యా. ఎధవ డిసిడెంటు బుద్ధి పోనిచ్చుకున్నాడు గాదు"

సుబ్బారెడ్డిగారికి తప్పదని తెలుసు. విధిలేక ఫోను చేసి కళ్లు మూసుకున్నాడు. సూరారెడ్డిగారు తెల్లగొంగళి పురుగులా కనిపించారు. రెడ్డిగారి మేనల్లుడు ఎత్తుకున్నాడు. మరుక్షణంలో సూరారెడ్డిగారి శ్లేష్మకంఠం వినిపించింది.

"హలో"

"నమస్తే సుబ్బారెడ్డి"

ఢిల్లీ నుంచి రాబోయే సీల్డు కవరుగురించీ, కాంగ్రెస్ అధిష్ఠానవర్గం నిర్ణయం గురించీ క్లుప్తంగా చెప్పి రెడ్డిగారన్నారు.

"మీరు దయచేసి గాంధీభవన్‌కి రావాలి. మీ సహకారం లేకపోతే పార్టీ ప్రతిష్ఠ నిలవదు. మన సెక్యులర్ పార్టీలన్నీ ఒక నిర్ణయానికి రావాలి."

"అట్టగే"

"సార్... ఆ... మీ జలుబు ఎలా ఉంది?"

"పరవాలే"

"THANKS SIR. దయచేసి ఒక్కరోజుకి మందులూ అవీ వేసుకోకండి. పార్టీ కోసం."

"అట్టగే" అని ఫోను పెట్టేశారు పెదరెడ్డిగారు. నిజానికి ఆయన మందులు మింగడమేగాక నిజంగానే అనంతపురం వెళ్లిపోదామనుకున్నారు. జలుబు చేసిన సీనియర్ నాయకుణ్ని పి.సి.సి నిర్లక్ష్యం చేస్తే ఏమవుతుందో సుబ్బారెడ్డికి తెలిసేలా చెయ్యాలనుకున్నాడాయన. చిన్న గాజుగ్లాసులో కషాయం తీసుకొచ్చి జాగ్రత్తగా ఆయన టేబిలు మీద పెట్టింది రెడ్డిగారి భార్య. గ్లాసు వేపు ప్రేమగా చూసి భార్య ముఖం చూస్తూ ఇరవై ఏళ్ల తరువాత చిరునవ్వు నవ్వేరాయన.

తెలుగుదేశం శాసనసభ్యులు ఇరకాటంలో పడ్డారు. మునిరత్నం నాయుడుగారు ఆలోచించి రెండు విషయాలు చెప్పేరు. ఒకటి ఇందులో ముఖ్యమంత్రిగార్ని ఇరికించకూడదు. రెండు బిజెపి వారిని సమర్థించకూడదు. కానీ వారి ముక్కు పిండక తప్పదు.

"రెండూ ఎలా కుదురుతాయి?" స్పీకరు రాజుగారు ఫోన్లో అడిగేరు.

"ఏవుందీ. కాంగ్రెసోళ్లూ కమూనిస్టులూ ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నారు గదా. ఇది శాసనసభ్యుల హక్కులకి సంబంధించిన గొడవ గనక మనం వాళ్లనే సపోర్టు చేస్తాం"

"అదే. ఎలాగని?"

"ఏవుందీ మాలాంటి సీనియర్లు మాత్రం ఉంటారు. ఉన్న కొద్దిమంది ప్రతిపక్షాల్ని బయటి నుంచే సమర్థిస్తారన్న మాటండి."

ఫోను పెట్టెయ్యబోతూ చటుక్కున రాజుగారు అడిగేరు.

"సరే నాయుడూ ఒక ముఖ్య విషయం. మన సభ్యుల్లో ఎవరికేనా జలుబుగాని చేసిందా?"

"లేదుసార్. అందరూ సుఖంగా ఉన్నారు. గేరంటీ?"

"పోనీలే. పెద్దింటమ్మవారి దయ. ఉంటాను నాయుడూ!"

"కాదండి జలుబు గురించి అడిగేరు?"

"నీకే తెలుస్తుందిలే"

"నన్ను సస్పెన్సులో పెట్టేత్తన్నారు."

** ** **

గాంధీభవన్‌లో సభ జరుగుతోంది. అప్పటికి సుబ్బారెడ్డిగారు మాట్లాడ్డం అయింది. వేదికమీద సూరారెడ్డిగారు గంభీరంగా ముక్కుకి రుమాలు అడ్డు పెట్టుకుని కూచున్నారు. సీల్డు కవరు సాయంకాలం విమానంలో వచ్చింది. తెచ్చిన మనిషి సుబ్బారెడ్డి గారితో మామూలుగా, సూరారెడ్డిగారితో చెవిలోనూ మాట్లాడి వెళ్లిపోయాడు. కవరు టేబిలుమీద వెండి పళ్లెంలో పెట్టేరు. ఎవరో దానిమీద గులాబీపువ్వు కూడా పెట్టేరు. ఒకసారి అందరివేపూ చూశారు సుబ్బారెడ్డిగారు. ఎవరూ మాట్లాడలేదు. అప్పటికే సీల్డు కవరు అందరి ముందూ తెరవడం, ఆ ఇంగ్లీషు ఉత్తరంలో ముఖ్యాంశాలను రెడ్డిగారు తెలుగులోకి అనువదించడం అయిపోయింది. సూరారెడ్డిగారు చివరివరకూ ఉత్కంఠ కలిగించారు. మీటింగు మొదలైన రెండు నిముషాలకి కారు దిగేరాయన. తెల్లటి ఆరడుగుల మనిషి. తెల్లటి ఖద్దరు లాల్చీ, పంచ, కండువాతో గాంధీభవన్ మెట్లెక్కి రాగానే పెదరెడ్డిగారు అందరికీ అసమ్మతి తేజంలా గోచరించారు. సుబ్బారెడ్డిగారి ఆంతరంగికులూ ఇతరులూ ఆశగా, ఈర్ష్యగా, ద్వేషంతో ఆయన ముక్కువేపు చూశారు. ఒక క్షణం రుమాలు తొలగించి, తెల్లటి ముఖంలో నలిగిపోయిన టొమాటోలా ఉన్న ఆయన ముక్కుని రెడ్డిగారు అందరికీ చూసే అవకాశం కల్పించారు. వెంటనే రుమాలుతో ముక్కుని చాటేసి నడుస్తోన్న అసమ్మతి గాంభీర్యంలా వేదికవేపు నడిచారాయన. కుర్చీలో కూచున్న సూరారెడ్డిగారు తెల్లదుస్తుల్లో, నీలం రుమాలుతో, ఎర్రటి ముక్కుతో సగం కాంగ్రెస్ జెండాలా కనిపించారు. సుబ్బారెడ్డిగారు చిరునవ్వుతో నమస్కరించి, పైకి కనబడని ఆందోళనతో అడిగారు.

"పడిశం ఎలా ఉంది? ఆ... తగ్గలేదు గదా?"

"కొల్చెంగా"

తృప్తిగా నవ్వి ఆయనతోపాటు కూచున్నారు సుబ్బారెడ్డిగారు. పార్టీ కార్యదర్శి లేచి నిలబడి మరొకసారి మర్నాటి కార్యక్రమంగురించి అందరికీ వివరించారు.

"... అందుచేత కాంగ్రెస్ సభ్యులందరికీ సెక్యులర్ ప్రజాస్వామ్య విలువలు మీద ఉండే నమ్మకాన్ని నిరూపించుకునే అవకాశం ఉండదు. కానీ క్రమశిక్షణ గల పార్టీ సైనికులం గనక మనం బాధపడం. దయచేసి మీరు మనసు కష్టపెట్టుకోకండి. మన అధిష్ఠానం నిర్ణయం ప్రకారం

(మిగతా 27వ పేజీలో)

జెండాపై కవిరాజు

జొన్నవిత్తుల రామలింగేశ్వరరావు

కావాలోయ్ అవధానాలకి...!

(శ్రీశ్రీ నవకవనానికి పేరడీ)

అధ్వాన్నం, చతుర్మధ్యం,
వ్యవధానం, చర్వితచరణం,
నమిలేందుకు మంచినీళ్ళూ,
సాహిత్యం తెలియని వాళ్ళూ,
భట్రాజుల భజన వేదికా,
పిచ్చుకల ప్రశ్న మాలికా,

కావాలోయ్ అవధానాలకి...!

పిచ్చెక్కిన మర్కట చేష్టా,
విచ్చేసిన సరసుల కర్మా,
పట్టుకునే పట్లూ, మెట్లూ,
తట్టుకునే తిట్లూ, తూట్లూ,
కలిసొచ్చే కాలం, కర్మం,
ఆపై మరికొందరి ధర్మం,

కావాలోయ్ అవధానాలకి...!

నెలరోజుల రిహార్సిల్సూ,
మంచితనపు మాట మార్పిడీ,
మూకుమ్మడి, విడి కుమ్మక్కూ,
వ్యాకరణం భళుక్ భళుక్కూ,
మొత్తానికి గెలిచే హక్కూ,
ఎవ్వరికీ తెలియని ట్రిక్కూ,

కావాలోయ్ అవధానాలకి...!

దుశ్శాల్వా, గులాబిదండా,
దుశ్శాసన పండితులండా,
విసంధులూ, భ్రష్ట సమాసం,
యతి భంగం, పళ్ళికిలింపూ,
మతి మరుపూ, ఓవరు సెల్ఫూ,
అధ్యక్షుల సంపరదింపూ,

కావాలోయ్ అవధానాలకి...!

ఝర్రున...

(19వ పేజీ తరువాయి)

మనందరికీ పెద్ద, రాష్ట్రంలోనేగాక దేశంలో, ఒక్క దేశంలోగాక అంతర్జాతీయంగా కూడా సీనియర్ కాంగ్రెస్ నాయకుడు సూరారెడ్డి గారు మనందరి పక్షానా కాంగ్రెస్ అసమ్మతిని, అదే, నిరసన తెలియ చేస్తారు. మీ కోసం రేపు కార్యక్రమం మరొకసారి గుర్తు చేస్తున్నాను. రేపు సాయంత్రం నాలుగు గంటలకు మనం అంతా అసెంబ్లీ ముందు గాంధీ విగ్రహం ఎదురుగా నిలబడతాం. అలాగే మిగతా పార్టీలవారు కూడా మనలో ఉంటారు. అయితే అందరికంటే ముందు గాంధీజీ ఎదురుగా ఇద్దరు బి.జె.పి. శాసన సభ్యులు నిలబడి ఉంటారు. వారి భుజాల మీద నుంచి తెల్లటి మెత్తగా ఉండే ఉత్తరీయాలు వేలాడుతూ ఉంటాయి. స్పీకరుగారు అనుమతించగానే ముందు మహిళా సభ్యురాలు, తరువాత మార్క్సిస్టు సభ్యులు ఒకరి తరువాత ఒకరు వెళ్ళి వారు ఎంచుకున్న బి.జె.పి సభ్యుడి ఉత్తరీయంలో శక్తి వంచన లేకుండా ఒకసారి చీదడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ తరువాత మన పార్టీ తరఫున పెద్దరు సూరారెడ్డి గారు వారి స్థాయికి తగ్గట్టుగా చీదివస్తారు. మిత్రులారా ఒక్క విషయం గుర్తుపెట్టుకోండి. ఇవి ఎన్నికలు కావు గనుక మనందరం కలిసికట్టుగా మన రెడ్డిగారు చీదే సమయంలో పెద్దపెట్టున మహాత్మా గాంధీకీ జై. మత తత్త్వం నశించాలని నినాదాలు చెయ్యాలి. మరొక ముఖ్య విషయం కూడా మీకు మనవి చేస్తున్నాను. మార్క్సిస్టు నాయకులు రాఘవరెడ్డిగారు ఇవాళ నుంచీ రేపు సాయంకాలంవరకూ వారి పార్టీ కార్యదర్శి ఇంట్లో బస చేస్తున్నారు. పార్టీ సెక్రటరీగారికి బాగా జలుబు చేసింది. నిబద్ధతగల నాయకుడిగా రాఘవరెడ్డిగారు రాత్రికయినా జలుబు సోకుతుందనే నమ్మకంతో అక్కడే ఉంటున్నారు. మీలో ఎవరికయినా సందేహాలు ఉంటే అడగొచ్చు."

కరీంనగర్ జిల్లా శాసనసభ్యుడు మెల్లిగా లేచి అడిగాడు.

"సార్, పార్టీ బి.సి., ఎస్.సి.సెల్ తరఫున మాట్లా డతాండాను. సారూ! ఈడ సమావేశమ్ జరిగేదాకా బిసి., ఎస్.సి. సెల్ వార్ని ఎవరూ అడగలేదు. దీని గురించి కొంచెం సమ్జాయిస్తే బాగుంటది."

కార్యదర్శిగారు అన్నారు.

"మనకి అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యం ఉందని మరొక మారు రుజువు అయింది. నిజమే. మైనారిటీ సెల్‌ని కూడా మేం సంప్రదించలేదు. దయచేసి అపార్థం చేసు కోవద్దని కోరుతున్నాను."కానీ కరీంనగర్ సభ్యుడు బి.సి.ల్లో కిషన్‌యాదవ్‌గారికి బాగా జలుబు చేసిందనీ, వారికి కూడా అవకాశం కల్పించవలసిందనీ కోరేడు. అయితే కార్యదర్శిగారు ఇటువంటి రాయితీలు ఇస్తే కోస్తా, తెలంగాణా, రాయలసీమ మొదలైన వర్గాలు కూడా ఏర్పడతాయని చెప్పడంతో సద్దుమణిగింది. పశ్చి మగోదావరిజిల్లా శాసనసభ్యుడు మరొకప్రశ్న అడిగాడు.

"ఇప్పుడు అనవసరం అనుకోండి. అయినా తెలుసు కోడం మంచిదని అడుగుతున్నాను. పెద్దలు సూరా రెడ్డిగారికి మన అదృష్టం వల్ల తీవ్రంగా జలుబు చేసిం ది. కానీ అలా జరగని పక్షంలో మన పరిస్థితి ఏమిటి?'

ఈసారి సుబ్బారెడ్డిగారు లేచి అన్నారు:

"దీనికి మనం ఏమీ చెయ్యలేం. నిర్ణయం నాదే అయితే పెద్దవారు గనక సూరారెడ్డిగారే నిరసనగా ఉత్తరీయంతో గట్టిగా ముక్కు తుడుచుకుని వీలయితే చీదడానికి ప్రయత్నిస్తారు. కానీ మన అధ్యక్షురాలి ఉత్తరంలో ఈ విషయం కూడా ఉంది. చదువుతాను వినండి. జస్ట్ ఇన్‌కేస్ (JUST INCASE) అంటే ఒకవేళ ఎవరికీ జలుబు చెయ్యని పక్షంలో సీనియర్ సభ్యులు నలుగురైదుగురు ఇవాళ రాత్రి ఎమ్మెల్యే హాస్టల్లో మంచులో చొక్కా విప్పి పడుకోవాలి. ఒక గంటసేపు ముక్కు దగ్గిర అయిసుముక్క పెట్టుకోవాలని సూచించడం జరిగింది."

అందరూ చప్పట్లు కొట్టి కాంగ్రెస్ నాయకత్వం వర్ధిల్లాలని పెద్దగా నినాదాలు చేశారు. అయితే సభ జరుగుతూండగానే బయట పత్రికల వాళ్ళకి ఉప్పు అందిపోయింది. మరో పది నిముషాల్లో సభ ముగిసిం ది. అందరూ లేచి జాతీయగీతం మొదలుపెట్టేరు. సూరారెడ్డిగారు కూడా లేచి రుమాలు చేతిలో ఉంచు కుని కళ్ళు మూసుకుని మంద్రస్థాయిలో గొంతు కలిపేరు:

"జలగళమళ..."